

ELVIRA SITTIG-DOLINARJEVA:

Ko se je narodil kraljevič Tomislav . . .

Bilo je proti večeru. Solnce se je že spravljalo spat. Zdrknilo je polahko pod obzorje. Samo svetli žar je še ostal tam, kjer je bilo izginilo.

Prikaže se na nebu zvezda — tista velika, svetla, ki prihaja vedno prva, to pa zato, da se še malko pozdravi s solncem. Drug drugemu sta si še v naglici pokimala, potem je pa ostala zvezda sama na nebu. Presvetlo je še bilo in druge zvezdice si še niso upale ven, ker se boje solnca in svetlobe. Večernica pa je bila nestrpna in je migljala tam gori in zdihovala: »Oh, ko bi že došle te moje ljube tovarišice! Tako mi je pusto, dokler sem sama na tem širokem nebu.«

Med tem pa je padel mrak na zemljo. Vedno bolj gost je prihajal, in čim bolj je bilo temno, tem več zvezd se je prikazovalo na nebu. Naposled je bilo vse nebo posuto z njimi. Na zemlji je pa nastala popolna noč. Tiho in mirno je bilo po vaseh, le tu pa tam je zarožljala kaka kravica z lancem ali je zaručala v gluho noč. Ljudje so se spravili spat in so pogasili vse luči. Vsa vas je zatonila v temno, tiho noč.

Samo po mestih so si še svetili. Meščani, ti ne gredo tako rano spat, kakor ljudje na kmetih. Vedno imajo še kako opravilo, da tekajo po ulicah. Eni se vračajo pozno z dela, drugi imajo nočno službo, n. pr. na pošti. Tam morajo čakati, kdaj jim pripeljejo vlaki pošto. Na kolodvorih tudi čujejo, ker čakajo vlakov. Vedno se pripelje veliko ljudi, ki gredo potem v mesto. Pa tudi stražniki čujejo, da pazijo na red, da ne bi takrat, ko ljudje spe, došli uzmoviči. Da pa vsi ti ljudje vidijo kod iti in da se ne zaletavajo drug v drugega, gore po mestih vso noč svetilnice. Napeljano imajo elektriko, a sredi ulice visi na močni žici velika luč. Obločnica ji pravimo. Vrhutega se sveti še iz velikih oken mestnih hiš. Na ulici je svetlo ko podnevi.

Najbolj razsvetljeno pa je bilo tisto veliko, belo mesto ob Savi, tam, kjer se izliva Sava v Dunav.

Zvezdice pa so stale visoko gori na nebu, gledale doli proti mestu in prisluškovale gori pod nebesa. »Kaj pa neki imajo danes?« so se izpraševale radovedno. A nobena ni znala odgovora.

Čuti pa je bilo iz nebes, kakor bi tam žvrgolele drobne ptičice. Takšen šum je prihajal doli k zvezdicam. In vedno in vedno so se izpraševale: »Kaj pomeni to?« Pa so bile tako radovedne, da so od same radovednosti kar drgetale in trepetale. Vse je kar migljalo na nebu. »Oh,« so jadikovale, »če bi došel vsaj mesec! On bi nam gotovo

znal povedati!« A meseca ni bilo od nikoder. Saj je bil že čisto blizu mlaja in je prihajal že kasno proti jutru. Zvezdice so ga zaman čakale. On bi jim gotovo povedal, kaj vse to pomeni, zakaj mesec zna vse. Oh, da znate, kakšen je ta mesec, posebno kadar je velik in okrogel in svetel. Takrat je vedno dobre volje. Kar ves se smeje od enega ušesa do drugega in vsakemu se reži naravnost v obraz. Pa radoveden je — kako radoveden! Vse hoče videti in znati.

Ono noč pa ni bilo meseca, in zvezdice so morale potrpeti, da kako drugače zvedo, kaj je prav za prav bilo. Kaj so pa imeli tam gori v nebesih?

Imajo tam gori v nebesih veliko, veliko hišo. Vsa je zgrajena iz najlepših oblakov. Po tleh so pa pregrnjeni samo oni rožnati oblaki, ki jih vidite, kadar solnce zahaja. Tako lepi in mehki so. V tisti hiši je vse polno malih angelov. To so tisti angelčki, ki prihajajo na zemljo, kadar se ima naroditi kje kako dete — pa je angelček novorojenček.

Oni dan so prišumeli vsi angeli naravnost pred Boga in so obkolili božji prestol. Vzdigali so ročice in kričali vse vprek: »Mene pošlji na zemljo! Jaz, jaz bi rad šel; oh, jaz, jaz!« Ljubi Bog se ni nič jezil, saj jih ima tako rad. Le miril jih je: »Mir, mir, deca! Oni pojde doli, ki je najbolj priden, poslušen in miren!«

Čisto zadaj je stal droban angelček, ki je svoje velike, črne oči upiral v Boga tako milo in proseče, kakor bi hotel reči: »Oh, ljubi Bog, mene pošlji, saj vidiš, kako sem pridkan!« — Rekel pa ni nič, ker se ni upal. Pa ga zagleda ljubi Bog in ga pokliče k sebi: »O, mali Andrejček, saj si ti tudi tukaj. Le pridi sem k meni! Baš tebe pošljem doli.« — Ko so angelčki to čuli, so se razmaknili, da bi mogel Andrejček pred Boga. Ko je došel k njemu, si ga je Bog posadil na kolena in ga pobožal po glavici.

Bog je držal malega Andrejčka na kolenih in mu govoril: »Andrejček moj, danes pojdeš ti doli, toda ne v navadno hišo. Ne boš nikoli pasel kravic. Nikoli ne boš skakal in vriskal z veselimi pastirci po paši. Ne boš se z njimi igral, tekal in se lovil. Tebi sem namenil vse težjo nalogo. Vidiš ono veliko belo mesto? V oni razsvetljeni grad pojdeš. Veliko, veliko se boš moral učiti in vedno boš moral biti priden. Ne pozabi nikoli, da si tudi ti iz slavnega roda Karadjordjevičev. Glej, da tudi ti postaneš dober, hraber in junaški Karadjordjevič.«

Zdaj je pristopil angel, ki je že čakal na božji ukaz. Vzdignil je Andrejčka v svoje naročje, potem je pa razprostrl velike, bele peruti in je plaval doli, vedno niže doli. Andrejček je naslonil glavico angelu na ramo in je sladko zaspal. Tako čvrsto in sladko je spal, da je vse pozabil, od kod je došel in kdo ga je ponesel na zemljo.

Angel se je spuščal vedno niže in niže in ko je došel do zvezdic, se je vsem zasmejala: »O, to pa je Andrejček!« Angel jim je mignil,

naj bodo tiho: »Ne budite mi mojega Andrejčka!« Pa so zvezdice utihnile in so si samo še veselo prikimovale.

Angel se je pa spustil naravnost k belemu mestu. Krožil je vse okolo mesta, vedno v manjših in manjših kolobarjih, dokler ni krožil samo še nad gradom.

V gradu je pa bila mati. Sklenila je roke in molila: »Oh, ljubi Bog, pošlji mi to detece, ki si mi ga obljubil! Saj vidiš, kako po njem hrepeni moje srce!«

Prestolonaslednik Peter in bratec njegov kraljevič Tomislav

Pa je začula nad sabo šumenje. In angel ji je položil detece v naročje. Stisnila je svojega Andrejčka k srcu, ga božala in poljubljala.

Potem ga je položila v zibelko, ki je bila že pripravljena, in je bila vsa srečna in blažena.

In ta mati je naša kraljica Marija.

Zdaj je pa prišel še kralj, da si ogleda svojega sinčka in je bil ves srečen in vesel tudi on. Naposled so privedli še malega Peterčka, da vidi svojega bratca. Peterček je pa samo stal in začudeno gledal.

Gledal je in gledal in ni mogel razumeti, od kod nenadoma to dete. Ker je pa imel v roki ravno konjička, ga je položil malemu bratcu na odejo, da bi se z njim igral. Mali se pa ni nič zmenil za konjička in je samo spal. Ščasoma se je tudi Peterček opogumil in je začel od veselja vriskati in kričati, a so ga odpravili ven, da ne bi zbudil otročiča.

Po mestu so tudi zvedeli, kaj se je zgodilo, in so začeli od veselja streljati z največjim topom. »Bum, bum!« se je razlegalo daleč tam v temno noč. In zvonovi so začeli zvoniti po vseh cerkvah in iz vseh hiš so izvesili zastave.

Daleč naokolo je bilo čuti zvonjenje in streljanje. Ravno sto enkrat so ustrelili, da so se ljudje zbudili v hišah in se veselo smejali. »O, rodil se nam je mali kraljevič!«

K nam pa ni bilo čuti zvonjenja in streljanja. Predaleč smo od Beograda. Da bi pa tudi ljudje po vsej Jugoslaviji zaznali, kaj se je zgodilo, so poslali brzojavke na vse strani. To je bilo brundanja po brzojavnih žicah! Vse žice so brenčale in prenašale veselo novico. Tako so zvedeli povsod in povsod so zazvonili zvonovi. Tudi k nam je dospela brzojavka. Tudi pri nas so zvonili zvonovi...

Proti jutru, ko so zvezdice že skoro začele bledeti, se je pokazal na nebu srebrni svit. »Aha,« so se smejale zvezdice, »zdaj pa prihaja mesec!« In res je prišel. Čisto droban je bil kot tenak srpek in prav slabo lučko je imel. Zato je pa bil tudi nekoliko čemereren. Le težko se je izvlekel — prijel se je za oblaček, ki je ravno privozil mimo, in se porinil z vso silo na obzorje. Zvezdice pa v smeh! »Kje si pa bil, zaspanček? Vse si zamudil!« On je pa le začudeno pogledal in vprašal: »Kaj sem pa zamudil?« Ni jih razumel. One so mu pa samo pokazale beli gradič: »Samo poglej, pa boš videl!« — In se je pognal hitro še malo više po nebu, da bi bolje videl in je pogledal skozi okno. Zagledal je detece v zibelki in je takoj znal, da je to kraljeviček Andrejček. Kar razjasnil se mu je obraz. Rad bi se bil zasmel, pa se ni mogel. Kako se pa naj takšen srpek smeje? Samo malo zaokrožil je obraz na smeh.

Ker se je delal že dan, so izginile zvezdice druga za drugo in tudi mesec je vedno bolj bledel.

Zdaj je pa prišlo solnce. Videla sem ga na lastne oči. Vse rdeče je bilo od samega veselja, kar žarelo je in se veselilo!

